

ESF projekt UP.03.3.1.04.0020

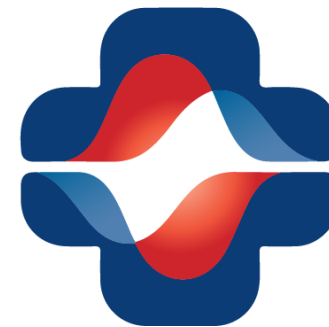
REGIONALNI CENTAR KOMPETENTNOSTI MLINARSKA

Tečaj palijativne skrbi za učenike

Zdravstvena njega u palijativnoj skrbi

Elvira Tahiri

Škola za medicinske sestre Mlinarska

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

ESF
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Ishodi učenja programa

- Po završetku programa sudionici moći će:
- Primijeniti načela palijativne zdravstvene njege u procesu zdravstvene njege

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

6. ZDRAVSTVENA NJEGA U PALIJATIVNOJ SKRBI

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

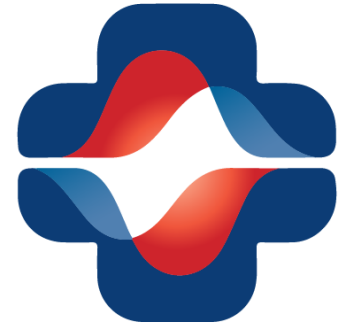
6.1. CILJEVI PALIJATIVNE ZDRAVSTVENE NJEGE

6.2. NAČELA PALIJATIVNE ZDRAVSTVENE NJEGE

6.3. PROCES ZDRAVSTVENE NJEGE U PACIJENATA S POTREBAMA ZA
PALIJATIVNOM SKRBI

VIRGINIA HENDERSON

Pomoć pojedincu, bolesnom ili zdravom u obavljanju aktivnosti koje pridonose zdravlju, oporavku ili mirnoj smrti, a koje bi obavljao sam kada bi imao potrebnu snagu, znanje ili volju. Pomoć treba pružiti na način koji će pridonijeti što bržem oporavku.

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

Definition of Nursing

“The unique function of the nurse is to assist the individual, sick or well, in the performance of those activities contributing to health or its recovery (or to peaceful death) that he would perform unaided if he had the necessary strength, will, or knowledge, and to do this in such a way as to help him gain independence as rapidly as possible.”

PALIJATIVNA ZDRAVSTVENA NJEGA

Umijeće i znanost u pružanju pomoći osobama koje boluju od neizlječive bolesti i kojima je potrebna pomoć u:

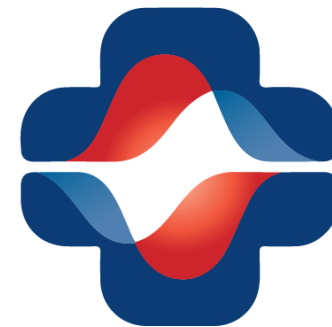
- zadovoljavanju osnovnih ljudskih potreba
- postizanju najviše moguće razine samostalnosti
- dosezanju optimalne kvalitete života
- ublažavanju patnje
- nadzoru nad simptomima bolesti

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

TEMELJNE VJEŠTINE

- kontrola i ublažavanje simptoma
- ublažavanje boli
- očuvanje dostojanstva bolesnika, njegovog integriteta i integriteta obitelji

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

Integrity
Integrity is the quality of being
strong moral principles
moral and ethical
strict moral or eth

CILJEVI PALIJATIVNE ZDRAVSTVENE NJEGE

- smanjenje patnje i boli
- osiguravaju najveću moguću kvalitetu umiranja
- kontrolu i ublažavanje simptoma
- holistički pristup
- osiguranje kvalitete života do trenutka smrti
- smanjenje patnje pacijenta
- kontinuiranu evaluaciju procesa zdravstvene njege
- podršku pacijentu i obitelji, ublažavanje simptoma stresa

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

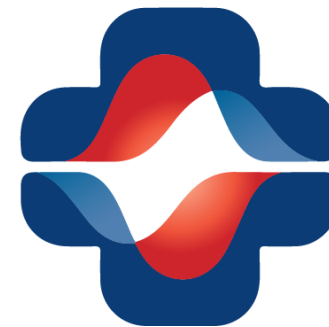
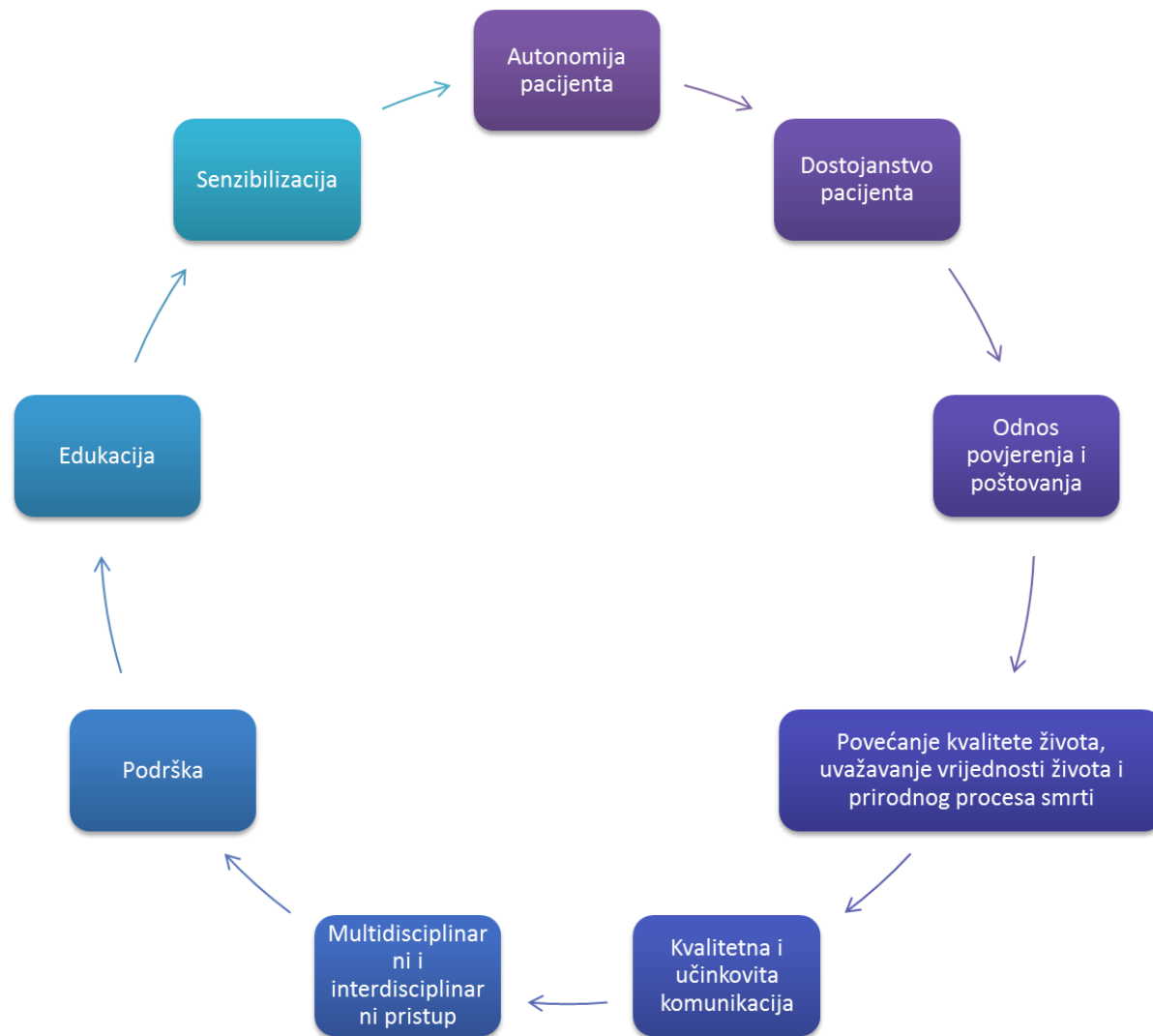
OSNOVNE VRIJEDNOSTI

- vrijednosti i poštovanje života
- dostojanstvo čovjeka
- individualizirano planiranje skrbi
- holistički pristup pacijentu i obitelji

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

NAČELA PALIJATIVNE SKRBI

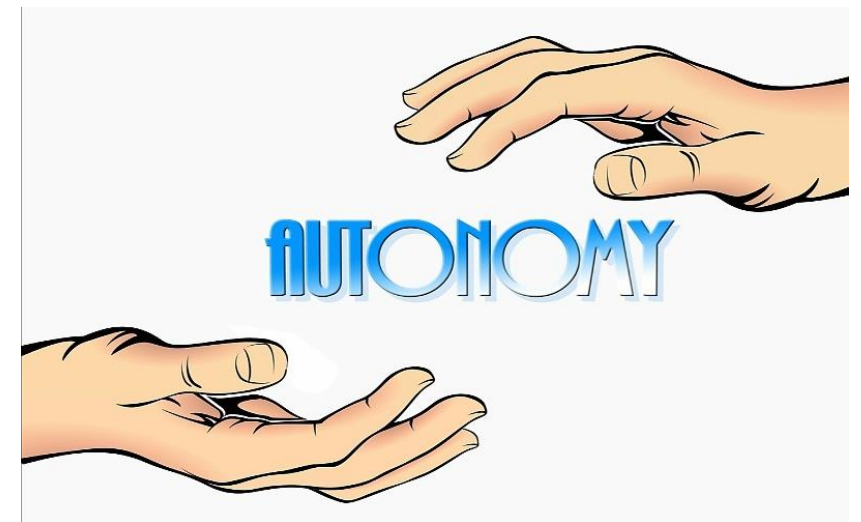
Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

NAČELO AUTONOMIJE

- upravljanje samim sobom
- pacijenti sami donose odluke
- pacijent ima pravo na autonomiju kada se radi o odlučivanju vezanom za način liječenja, njegu, mjesto i intervencije

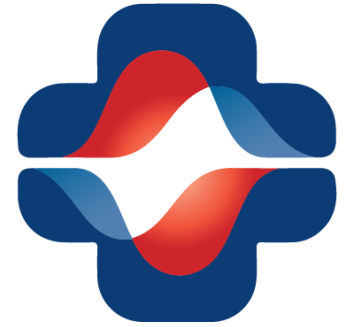

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

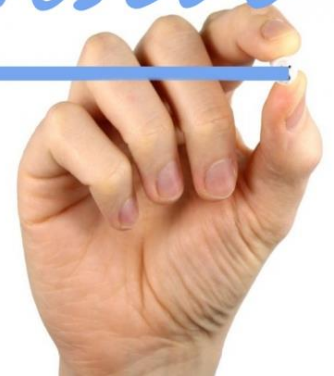
NAČELO DOSTOJANSTVENOSTI

- ukupnost vrlina koje pobuđuju poštovanje te ono potječe iz cjelokupne osobnosti osobe
- naglašava se dostojanstvo tijekom boli i umiranja jer je to najteži i najčešći uzrok patnje i osjećaja beznada

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

Dostojanstvo

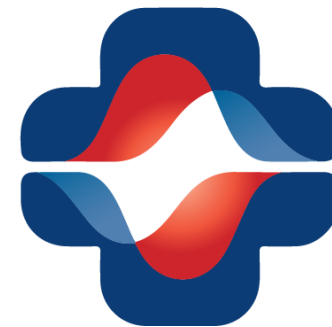

NAČELO KVALITETE ŽIVOTA

- kvaliteta života naglašava individualnu percepciju svakog čovjeka u doživljavanju vlastite životne situacije i okolnosti
- iako osoba na smrti zna da umire, svaka osoba ostatak života doživljava drugačije te može istaknuti optimalnu razinu kvalitete životom
- uloga sestre pri postizanju optimalne kvalitete života osobi u posljednjim trenucima života zasniva se na:
 - empatiji
 - komunikaciji
 - suosjećanju
 - prisutnosti

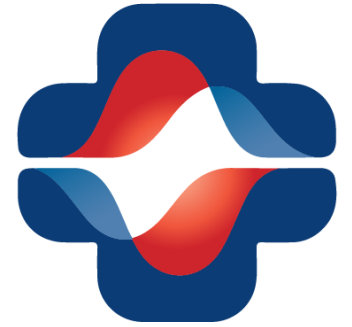
bolja kvaliteta
i vrijednost života

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

NAČELO KOMUNIKACIJE

- osnova odnosa s pacijentom i članovima obitelji
- dobra komunikacija je preduvjet za kvalitetnu skrb
- izuzetno je zahtjevna jer se u njoj na adekvatan način trebaju prenijeti bolne informacije, a istovremeno održati nada unatoč očekivanom ishodu

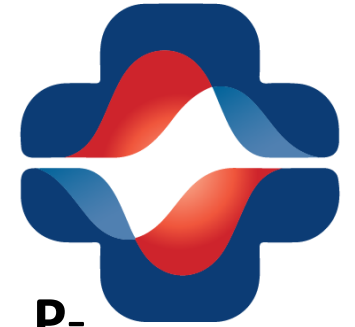

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

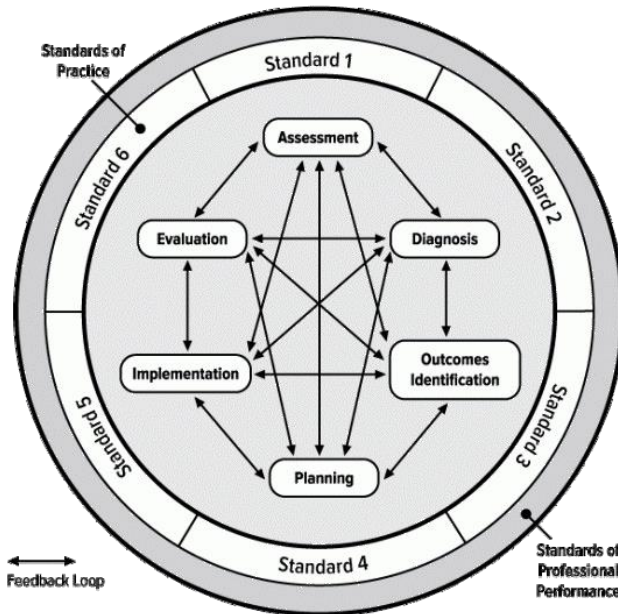

SOAPIE MODEL

- **SOAPIE model** - sastavljen od 6 elemenata
- **S**-subjektivni podaci, **O**-objektivni, **A**-analiza podataka svih članova tima, **P**-planiranje intervencija, **I**-bilježenje intervencija, **E**-evaluacija
- proces zdravstvene njege sastoji se od **4 faze**

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

Utvrđivanje potreba za zdravstvenom njegom
Planiranje zdravstvene njege
Provođenje zdravstvene njege
Evaluacija zdravstvene njege

- prikupljenim podacima stvaramo sestrinsku anamnezu

NAJČEŠĆI SESTRINSKI PROBLEMI

bol

anksioznost

strah

smanjeno podnošenje napora

smanjena mogućnost brige o sebi

visok rizik za dekubitus

klonulost

mirovanje

mučnina

usporavanje metabolizma

umor

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

SESTRINSKI PROBLEM: BOL

INTERVENCIJE

- Prepoznati znakove boli
- Izmjeriti vitalne funkcije
- Objasniti pacijentu da zauzme ugodan položaj te da ga mijenja
- Izbjegavati pritisak i napetost bolnog područja
- Obavijestiti liječnika o pacijentovoj boli
- Primijeniti farmakološku terapiju prema pisanoj odredbi liječnika
- Ublažiti strah prisustvom i razgovorom
- Odvrćati pažnju od boli
- Koristiti metode relaksacije
- Procjenjivati bol
- Dokumentirati pacijentove procjene boli na skali boli

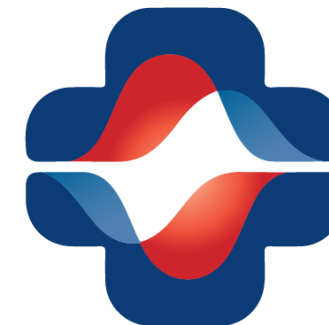

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

SESTRINSKI PROBLEM: ANKSIOZNOST

INTERVENCIJE

- Stvoriti profesionalan empatijski odnos
- Stvoriti osjećaj sigurnosti - biti uz pacijenta kada je to potrebno
- Opažati neverbalne izraze anksioznosti, izvijestiti o njima (smanjena komunikativnost, razdražljivost do agresije...).
- Stvoriti osjećaj povjerenja i pokazati stručnost
- Pacijenta upoznati s okolinom, aktivnostima, osobljem i ostalim pacijentima
- Redovito informirati pacijenta o tretmanu i planiranim postupcima
- Poučiti pacijenta postupcima koje će se provoditi
- Potaknuti pacijenta da potraži pomoć kada mu je potrebna i izrazi svoje osjećaje

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

SESTRINSKI PROBLEM: STRAH

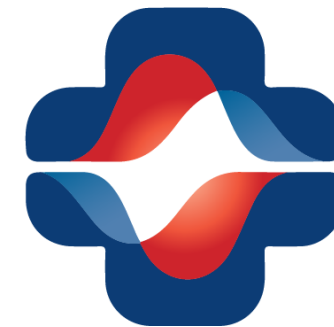
INTERVENCIJE

- Stvoriti profesionalan empatijski odnos
- Identificirati s pacijentom činitelje koji dovode do pojave osjećaja straha
- Poticati pacijenta da verbalizira strah
- Stvoriti osjećaj sigurnosti
- Pacijenta upoznati s okolinom, aktivnostima, osobljem i ostalim pacijentima
- Redovito informirati pacijenta o planiranim postupcima
- Koristiti razumljiv jezik pri podučavanju pacijenta
- Osigurati mirnu i tihu okolinu
- Omogućiti pacijentu sudjelovanje u donošenju odluka
- Prihvatiti i poštivati pacijentove kulturološke razlike pri zadovoljavanju njegovih potreba
- Poticati pacijenta da izrazi svoje osjećaje

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

SESTRINSKI PROBLEM: SMANJENO PODNOŠENJE NAPORA

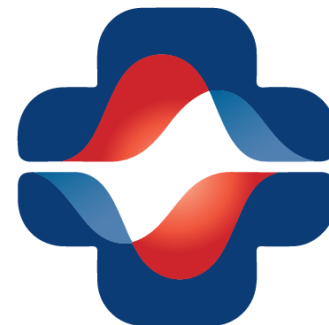

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

INTERVENCIJE

- Prepoznati uzroke umora kod pacijenta
- Uočiti potencijalnu opasnost za ozljede za vrijeme obavljanja aktivnosti
- Izbjegavati nepotreban napor
- Osigurati pomagala za lakšu mobilizaciju bolesnika
- Prilagoditi okolinske činitelje koji utječu na pacijentovo kretanje i stupanj samostalnosti
- Prilagoditi prostor - omogućiti rukohvate
- Prekinuti tjelesnu aktivnost u slučaju pojave boli u prsima, stenokardije, dispneje, pada ili porasta krvnog tlaka ili smetenosti
- Ukloniti činitelje koji imaju negativan utjecaj na podnošenje napora (nesanica, lijekovi, bol, zabrinutost, neprimjerena okolina)
- Pružiti emocionalnu podršku
- S pacijentom izraditi plan dnevnih aktivnosti
- Podučiti pacijenta da svakodnevne aktivnosti izvodi sa što manje umaranja, npr. da se odijeva u sjedećem položaju, da koristi obuću koja se jednostavno obuje itd.

SESTRINSKI PROBLEM: SMANJENA MOGUĆNOST BRIGE O SEBI

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

INTERVENCIJE

- Definirati situacije kada pacijent treba pomoć
- Pomoći pacijentu u namještanju / korištenju pomagala
- Osigurati dovoljno vremena za oblačenje i presvlačenje
- Napraviti plan izvođenja aktivnosti
- Svu potrebnu odjeću, pribor, pomagala staviti na dohvat ruke pacijenta
- Pomoći pacijentu prilikom odijevanja i osobne higijene
- Osigurati privatnost

SESTRINSKI PROBLEM: VISOK RIZIK ZA DEKUBITUS

INTERVENCIJE

- Procjenjivati postojanje čimbenika rizika za dekubitus
- Djelovati na rizike čimbenika sukladno bodovima
- Dokumentirati ranija oštećenja kože i sadašnje stanje
- Osigurati optimalnu hidraciju pacijenta
- Održavati higijenu kože - prema standardu
- Održavati higijenu kreveta i posteljnog rublja
- Mijenjati položaje u krevetu svaka 2 sata
- Svakodnevno procjenjivati stanje kože

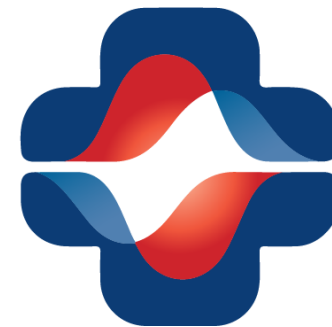

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

SESTRINSKI PROBLEM: UMOR

INTERVENCIJE

- Izraditi s pacijentom plan dnevnih aktivnosti
- Mijenjati dnevni plan aktivnosti i odmora sukladno pojavi umora
- Osigurati neometani odmor i spavanje
- Osigurati mirnu okolinu, bez buke
- Izbjegavati nepotrebne aktivnosti
- Osigurati manje obroke više puta dnevno
- Smanjiti razinu napetosti i stresa kod pacijenta
- Ukloniti činitelje koji imaju utjecaj na pojavu umora
- Educirati pacijenta o činiteljima nastanka umora
- Educirati pacijenta o potrebni promjena životnog stila

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

SESTRINSKI PROBLEM: MUČNINA

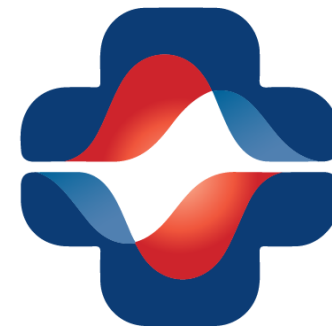
- **INTERVENCIJE**

- Osigurati ugodne mikroklimatske uvijete
- Bolesniku treba davati male obroke, tekuću i kašastu hranu, a izbjegavati hranu specifična okusa i mirisa
- Važna je hidracija bolesnika i zauzimanje odgovarajućeg položaja
- Provoditi njegu usne šupljine
- Primjenjivati antiemetike

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

PROCES ZDRAVSTVENE NJEGE

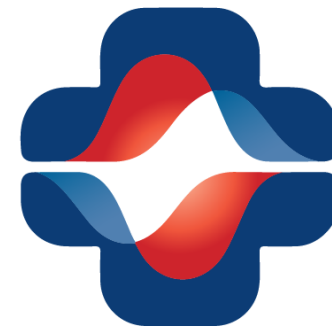
Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

- sve intervencije se provode s ciljem da se ostvari prvobitni cilj kako bi u konačnici evaluirali proces zdravstvene njege
 - **evaluacija** - usporedba početnog cilja i stanja pacijenta po završetku skrbi
-
- potvrda jesu li postignuti ciljevi
 - **ishod**: uspješan ili neuspješan

PALIJATIVNA SKRB U HRVATSKOJ

- u Hrvatskoj je 1994. osnovano Hrvatsko društvo za hospicij-palijativna skrb
- njihova osnovna zadaća bila je odgoj i obrazovanje
- Udruga La Verna koja svojim akcijama poziva ljude na skretanje pozornosti o važnosti palijativne skrbi, ove je godine održala akciju „Začin ljubavi“.
 - **cilj** akcije bio je smanjenje izoliranosti osoba u palijativnoj skrbi koje su zbog svih ovih epidemioloških okolnosti dodatno isključene iz društva

*„Volonteri su začin palijative, a palijativa je začin društva.“
- Udruga La Verna*

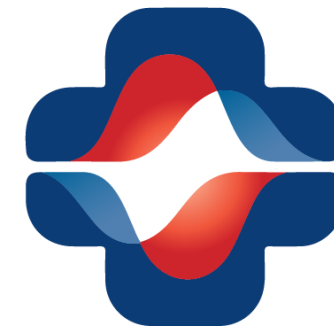

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

ZAKLJUČAK

- posebno mjesto zauzima medicinska sestra jer je ona ta koja najviše vremena provodi uz pacijenta pa su zbog toga sestrinske intervencije kod palijativnog pacijenta nužne i potrebne u svim fazama bolesti, od akutne faze do terminalne faze
 - sestrinske intervencije vezane su i uz edukaciju pacijenta i obitelji. Sestra uključuje pacijenta u terapijski postupak, educira ga u smislu zdravstvene njege, prva uočava novonastale simptome ili pogoršanje simptoma u palijativnog pacijenta i prva komunicira s obitelji
- medicinske sestre mora odlikovati visoka stručnost, moralne kvalitete i visok stupanj empatije za pacijenta i njegovu obitelj

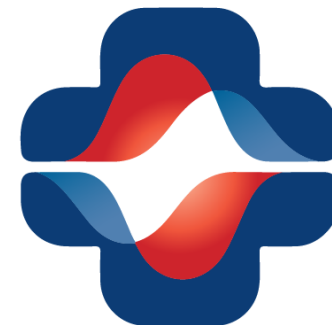

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska

LITERATURA

- Ljubičić M., Palijativna zdravstvena njega, Zagreb, 2020., Naklada slap
- Zdravstvena skrb za palijativnog pacijenta, dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unin:892/preview>
- Nacionalne smjernice za rad izvanbolničke i bolničke hitne medicinske službe s pacijentima kojima je potrebna palijativna skrb, dostupno na: <file:///C:/Users/ka%C5%A1ina/Downloads/Nacionalne-smjernice-za-rad-izvanbolnicke-i-bolnicke.pdf>
- Lončar Z., Latić M., Jureša V., Palijativna skrb u zajednici, Zagreb, 2018.
- Jušić A., Hospicij i palijativna skrb, Zagreb, 1995.

Regionalni centar
kompetentnosti
Mlinarska